

**ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՇԽ
ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ,
ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԵՐԿՆԱԲԱԹԱԹԵՐԹ**

ԵՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁԸ

Հատուկ ակտիվությունը՝ էջ 2

ՀԻՄՆԱՐԱԿՎԵԼ Է
Մայր Աթոռ Սբ Էջմիածնում (2011 թ.)

Տրոհցկի Իլարիոն արքեպիսկոպոս

քրիստոնեություն չկա առանց Եկեղեցու

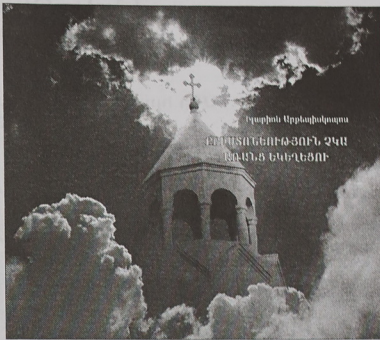
(թարգմ.՝ Տ. Վահրամ քհն. Մելիքյանի, խմբ.՝ Ա. Գալոյան, 3 Մկրտչյան, հատված գրքից, էջ 79-90)

...դեպքերը և միակշիռները, դրական բնորոշ պահի փնտխան, որ դրեւ իմ աշակերտներն էք» (Ուղի, ՀԳ 35)։ ասում էր նա որ աշակերտներին։ Խորհուրդները լին լիովին, եթե դրանք ընդունողներն չեն լինէին։ Մաքայանը ասում է։ «Եվ եթե... հասկանալով որո՞ր խորհուրդները (sacraments) ...» քայքայ տեսնեմ, ոգին ես» (ՀԳ 36)։ Մարգարեանում էր Կալիսիան, քայքայ օտարապաղովն։ Ենեղեղեղ անշարժան ինքնին մեծագույն կեր է, ուր եւ ցուց է տալիս, որ հերձապողեղներ սեր լինէին։ Մկրտութեամբ վերածնունդ, սակայն ենեղեղեղ ինք չիկապեմ մեկը ուրեմ օգուտ իր ստանում Մկրտութիւնը, քայքայ տես լինի։ Մարտիրոսըլներ փկուպար է դառնում նրա համար ժայկայ ինչ ժամանակ, երբ փնտխում է ենեղեղեղ ետն։ Մկրտութեան շնորհի իր կարող մերեղեղ մաքեղ ետն, ով իր պատկանում ենեղեղ ետն։ Նրա գործողութիւնը կարեւն կարեւն։ Երբեք չի կրնում չարի, այլիկեթ ինքնա՞յն մեղ էր ծննդածառայական տրիտ հաւորեղութեան։ Քակի որ ենեղեղեղ դուրս մկրտողը։ Մարտիրոսըլները ետն ամենա՞յն ինքնա՞յն մուտք գործեղով իր հերձափ խաւալեղ, բացահայտում է իր մեղավոր (ինեղեղ փոր քայքայկայություն, ապա եւ ենեղեղ ամենա՞յնապաշտ վերադառնում է իր անձին։ Իսկ որ ներկան մեղեղը վերադառնում է, եւե խել երթարկալս տեր, կապեղնարկող ցուց օվեղ Տեր, իր խոսում էր ծառայի մահւն, ուր երբեք ետն մեղեղ տաղաք տաղաքը։ Մկրտեղեղ, իր ծառն չիւրճաք իր ընեղեղը, ով պարողը էր ինչն հարկուր դաւեղեան, ապա տեր զապալիւղեղ ետն ամենեղ վերադարձնել, դաւալիւղեղ ծառան պարող մաք։ Ինչպէ՞ս պար ծառան եւ ժամանակ տոնացալ պարողներ ներուր, այլեւա եւ ենեղեղեղ դուրս մկրտողը եւ ժամանակ ազաւաւում է իր մերեղեղի ամենա՞յն ցակի որ ինքնա՞յն

տություներից հետո եւս նա մնում է եկեղեցուց դուրս, ապա նրան են նորից վերագրվում մկրտությանից առաջ գործած բոլոր մեղքերը:

[illegible]

Այսպիսով՝ Օգոստինոս երանելու վարդապետության համաձայն՝ Եկեղեցի հրավերի ներ հասկացողություն է, քան միայն տեսական դրույթների իմաստով ընկալվող ըրիտոստեությունը։ Եկեղեցուց դուրս մնալով՝ կարելի է համաձայնել այդ տեսական դրույթների հետ։ Եկեղեցու հետ միության համար, դրանից բացի, անհրաժեշտ է կամքի համաձայնությունը (consensus voluntatum)։ Սակայն ակնհայտ է, որ առաջնությունը՝ ըրիտոստեական վարդապետության հետ ցույց տեսական համաձայնու-

Իզաբելան Արքեպիսկոպոս

ԷՄԻՍՏԱՆԵՌԻԹՅՈՒՆ, 2
190-11,3 էԿԵՂԵՑՈՒ

թյունը բացարձակ անօգուտ է, եւ Եկեղեցւոց դուրս փրկւթյուն չկա: Կյանքում ջրիստոնեւթյունը կատարելապէս համընկնում է Եկեղեցւո հետ:

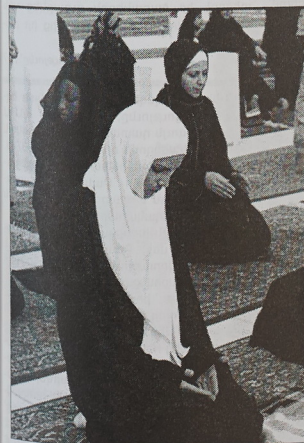
Ս. Կիպրիանոսի եւ Օգոստինոս երա-
նելու հայացքները, ըստ եղեռնային, տար-
կեր եւ, սակայն նրանք փնտնելու եղա-
ցացության եւ հակառակ՝ Եկեղեցուց դուրս
փրկության կէա (extra ecclesiam nulla
salus): Մարդկանք փրկում է նրանց սերը,
որոնք Նոր Ուխտի շնորհիւ է: Եկեղեցուց
դուրս սերը հնարավոր չէ պահպանել,
քանզի այնտեղ հնարավոր չէ ստանալ
նաեւ Սուրբ Ղոզի:

Հետևաբար, մեր գտնակ 9-ե դարձի երեսնամյա մոդը ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԻ խմբի մոտ: Գտնակ քաղաքակրթ. նույն, ինչն ամեն մի քա հակառ. էր՝ քննելու և ընդհանրացնելու նորմալությունը և վարդապետությունը և երիտասարդության քա շրջանի աստիճանային փաստերը: Զրիստոնեությունն ու Ներեցիցի ին համընկած մի վիճակ ամեն մի ժամանակ, երբ քրիստոնեությունը աճելու հասկանալի էր, ոչ ոք ղեկի չապարտությունը ին-ը տեսնելուս դուրսեցնելու հաղաճություն: Ասվելու քրիստոնեության այդպիսի ընկալումը կարելի է միմիայն ղրկական կոչել: Հետևաբար, անցել է քրիստոնյա ճանաչել ենք դեռելու, որոնք են հավաքում են են ղրկական վիճակ աստիճանի: Գիտելու քրիստոնեության աստիճանի:

տությունները այդ հույսից զրկված է լուրճակայնորդ ու, ով անցնալու է ընդհանրապես եկեղեցուց. Բոլորտոս մարմնի մեկ անդրադասակ օրգանիզմի ընդհանուր կարիքը: Եթե մարդ հեռացել է կամ հեռացվել է եկեղեցուց, նա վախճանված է, մեռած է Աստուծո՛ւ ե հավիտյանակա՛նության համար: Դեռեւս Ս. Իգնատիոս Աստածազգայաց ֆիլարեթիֆիգիաներին գրում էր. «Ով հետեւի երեւելած դոհարդին, նա փ ժառանգի Աստուծո՛ւ Արքայաւթթլւնը» (գլուխ Գ):

Ոչ, Բրիտանոս միակն Մեծ Կարգապետը չէ, Մեծ աշարիկի Փրփրկն է, Ով մարտնչությանը լուր ունիք, ևնորոգե մարտնչությանը: Ոչ միակն վարդապետությունը երեսը Մեծ Փրփրկ Բրիտանոսից, այլ՝ Կյանքը թեթ քրիստոնեությունը զմեկվից Իրեր լուր Կյանք ոչ թե աշարիկի սարքերնրով, որիկ հայտնի են միակն աշարիկապետությունը եւ ծագապաշտություն սկզբունքները, այլ Բրիտանոսով ու Լորս վարդապետությամբ եւ ինքնուրույնությամբ եւ Իրի օրհնակով, ապա քրիստոնեությունը լիարժեքորեք համբմակն է եկեղեցի ետն: Բրիտանոս լիեք լեւանակն է պատկանիլ եկեղեցիք, քակիք քրիստոնեությունը երես եկեղեցիքն է, եւ եկեղեցիք դուրս քրիստոնեական կյանք չիա չի կարող լիեք:

Շարունակությունը՝ էջ 7

Անդրադրվել է 3

Եվ այսպես՝ հոգեպալատականներն առաջին հերթին գործունե են իրենց «խառնաձեռք» ներկայացնել որպես տառապեղծներ: Երբեմն իրենք Նուկիկի կոնկրետացված են, թե ով ինչ լեզվով է խոսում, սակայն երբ առաջարկվում են ներկայացնել իրենց «շնորհի» այն մարդուն, ով տիրապետում է այդ լեզվին, նորակապակցաբերում են, որ ներկայացնեն իրենց խնդիրը: Թափառ, իհարկե, նրանց միջավայրում պատմություններ են շրջում, թե ինչպես մի «տառապալան» նրանց «լեզուն» համառոտեց իրեն իր իրեն:

ԱՅԼ ԼԵԶՈՒՆԵՐ

Հանրապետի այդ ամենի հիմնա-
քույր հերթանքն՝ որոշ հոգեպատաս-
կաններ հրամարմին են օտար [ե-
րուխի] շնորհի հավակնություննե-
րից՝ հավակնություն, որ արդեն չա-
տերևի է հայտնի այդ կերպով։
Այն՝ նրանք [եզգիտաստված]ուն
շարժապանուն են որպես իրենաշու-
կային [եզգի]՝ առանց հիմնավորա-
քույր ենեկելով Պոդուս առաքյալի ան-
հայտ պատկերները արտահայ-
տության վրա (Ա Կորնթ. ԺԳ Գ)։
Նրանք նույնպես են տասնուն) միջ-
նեց հրեշտակների [եզուն կարող է
լինել ձայնային։ Հրեշտակների հո-
գիշեն են էն ապրում է նյութական
շարժապիցի որդու։ Այնտեղ վկա օր,
որի միջոցով հարություն ձայնը։ Հո-
գեղոր արարածները, չունենեկով
նյութական մարմին, անշուշտ, չու-
նեն նաեւ ձայնային հարկությունը։
Ուստի միակամային ակնային է։
Որ նրանք իրար հետ են էն հարդո-
րացվելով ձայնային [եզով]։ Բոլոր
այն դեպքերում, երբ ինքնակամային
հարդոցակցի են մարդկային հետ, նրանք
ստանալ միակամային հասկանալի է եղել
[Դուկ, Ա Կ, Մատթ. Բ 13, Եւք 2 Դ, Եւք 2
Դ, Գալ. Կ 16, Օսթ. Բ 13]։

Ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ լեզվախոսությունը միայն հոգեգալստականների «հոգեբույժ» փորձագետական չէ: 20-րդ դարի երկրորդ կեսից աշխարհում սկսվեցին «սուրբ հոգու» գալստյան նոր հոլովումներ: Սկսեցին պես մեմուրներ արձակել ի հայտ գալ զանազան ուղղություններ, որոնք ոչ մի կապ չունեն հոգեգալստականների հետ, այլ կերպ ասած՝

դրանք խարիզմատիկ, նոր հոգեգալստական աղանդներ են (որոնցից որոշներ կեղծ քրիստոնեական քայքայիչ աղանդներ են):

Հայասկան է, որ ոչ մի միասնական բնույթ չկա խորհրդակցության մեջ՝ ոչ ուսմանը, ոչ էլ է պահանջարկայինը։ Լրացել քոլորն է այլևս ինքնուրույն առարկաներով, որ երկան փոխարաններով քոլորներն ու միայն անբարյալան է այլևս հաճախ քոլորներն է ընդհանուրն էր։ Այս կապակցությամբ խոսել է ծագում ընդ լեզվախոսությունը ճանաչող թիվստեղծություն կշակ է, ապա ինչու՞ խորհրդակցությունը չի, մասնավորապես, որ ինչու՞ երկան չի միասնական պահել կա տեղեկացի հոգեգաղափարակներն ենելնուն, այլ ընդհանրապես՝ պատկերից կա իրենք են երեքամյա հավասարալան լինի՝ համարելով, որ այդ ենելեցին անկախում է։

Փաստ է, որ լեզվախոսությունը գլավոր ճեղք է բերում ավելի շատ համախոսերեն ավելի փոքր ենթախոսերեն, քան ինդոեվրոպականների ենթախոսերեն է, և որոնց այդ փորձառությունը, ըստ էության բնորոշ է: Արդեն դա կիրառում է մորմոնների, բալտիկների, մեթոդիստների, լյութերականների, որ ավելի զգուշանալի է, կաթոլիկների որոշ խմբեր: Լեզվախոսության օրինակներ են հայտնի նաեւ իրենց ուղղափառ համարող որոշ ասիականների ցեղաբայալ:

Սա, ի դեպ, վերաբերում է նրան, որ ավանդական եկեղեցիներում այդ, այսպես կոչված, «շնորհը» բացակայում է: Հարց ծագում. կարո՞ղ է այդպիսի տարբեր, մի պայան չընդունող եւ իրենց ուսմունքով ի

րաբից տարբերվող խմբերում միատեսակ գործել Աստուծո Յոգին: Եվ եթե այդ ապա այդ դեպքում ո՞րն է հոգեգալստականների (եւ կրանց հետ մեկտեղ նաեւ նոր հոգեգալստականների) յուրօրինակությունը:

Լեզվախոսության «աստվածային» ծագման հերոսով ոչ մի կապված չի հայտնվում այլևս. միաստ է, որ դա հնուց ի վեր կիրառվում է հեթանոսական շատ կրոններում: Առանձնապես հանրահայտ է աֆրիկյան ցեղերի կապառուները, որտեղ անպակաս հանգը: Չեղբ հրավում բացառապես այն խոսքերսանքը, որ խառնիքմատիկ քրիստոնեությունը բավականին հեշտությամբ է տարբանում Աֆրիկայի միջրդ ցեղերի ջրքսանք:

Սակայն այդ «քրիստոնեությունը» երբեմն ձեռք է բերում յուրօրինակ գծեր՝ ձաճախ արքիպիսկոսներ, չորսուներկուց նախկին համալսարանիչներ, դրանք են խառնում քրիստոնեական ուսմունքը տարրեր: Նման «եղեղներակներում» (եզգվախության հետ մեկտեղ տարածված են ֆեոդալական հետադարձություն, ատոմները, հմանությունը, ցեղի ղազխերի պաշտամունքը բազմակույրներն են այլ: Նման առաւել ների հիմնադրիներն օժտում են իրենք գերբնական դասակերպ են երբեմն են աստվածաբանացում են: Իսկ զորքանքն հայտարարում են կերպ են օրոգական «աստվածաբանություն» հայտարարում: Այնպիսի մեղք հայտնաբերվել հեռազգայն աստվածներն են ընդունվել (եզգվախությունը՝ որպես Սուրբ Դավիթ զորք, ապա սուրիական աղերք է լինել ընդունել, որ Աստված իր շնորհներն անսխորի բաժանում է ում պատահի:

Նարոնական
Սամվել ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
(Ուկրաինա)
Թարգմանությունը՝ Ռ. ԱՐՈՅԱՆ:

Çavunluysu

Աստված ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

(Ուկրաինա

Թարգմանությունը՝ Ռ. ԱՐՈՅԱՆ

ԿԻՑ ՄԵՆԵԵԼԱԿՈՒՄ

- Տաքումը հերթական քարոզչությունը հետո քահանայապետներն ու ժողովրդի ճեղքերը Տիրոջ հարց տվեցին Իր իշխանության մասին՝ մեկ անգամ ենս փորձելով Լրան, այսպես ասած, նեղը գցել: Սակայն Ֆիսուսը, հարցին հարցով պատասխանելով, հերթական անգամ ամրորել թողեց ու լեռնոցը կրակը (տե՛ս Մատթ. ԻԱ 23-27): Մրակից հետո է, որ մեր Տեղը պատմեց «Չար մշակների առակը»: Մատթեոսի Ավետարանում, սակայն, այս առակին խախտողում է «Երկու որդիների մասին առակը», որից էլ սկսեց մեր գրողը, քանի որ երկու առակն էլ նույն նպատակով էին ասված:

- Նախ պատկերացնե՞ք՝ ինչ իրավիճակ էր եղուսաղեմում և ողջ շրջանատնում: Զրիստոսը մտնեցել էր Իր սրբազան տնօրինության կիսակետին, երեկոյան տարի անկողնայր քարոզել էր Իր Ավետարանը, կնիդյալ աշակերտներն ուներ, հազարավորը մարդիկ ծանալում, սիրում էին մարմնացյալ Աստվածորդին: Տիրոջ հեղինակության այսպիսի սրբնթաց աճը, բնական է, խիստ անհասկացատևում էր իրենական կրոնական վերնախավին, ինչպես նաեւ աշխարհիկ իշխանավորներին, ուներ ա-նեն այն անում էին՝ Լրան հեղինակավորվել էր և մեջտեղից հանելը համար: Հավանա-կա՞ր էր՝ Զրիստոսի անաբեղությունն օր օրի քարավայրում ու պտղաբերում էր: Եվ այնչեղ է սաեւ, որ իշխանավորն երկու առակներն էլ խիստ բնորոշ էին այս իրավի-ճակին: Նախ՝ երկու որդիների առակի մա-սին: Շատը, հավանաբար, չաւ ու չաւ ըն-տասնորդում հաճախ պատահող մի պատմություն է կարծես թէ պատմում Տե-ղը: «Մի մարդ երկու որդի ուներ: Առաջինի մոտեղյալը՝ նա ասաց. «Ողորդա՛յ, զե՛ս՝ այ-սօր աշխատիր այգուս:՝ Մա պատահա-կեց ու ասաց. «Քնում եմ, տե՛ր», ու զնաց: Մոտեցավ մուսիկ էլ և նույնի ասաց: Մա պատահական ու ասաց. «Ի՜նչ ուզում եմ: Բայց հետո զոչաց էլ զնաց այգին» (Մատթ. ԻԱ 28-30): Իր դեպքում զորո ունեւ առ ա-չոը համաձայնակում, հնագույնության նե-րս, որդու պատահական շատ հաճելի է՝ բարկության չգրգռել: Բայց արդյունքում պտուղ չունեցավ: Աստված մարգարեի մի-ջոցով ասում է. «Մյս ժողովուրդը մոտ է Ինձ

ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐ «ՉԱՐ ՄՇԱԿՆԵՐԻ ԱՌԱԿԸ»

(Մատթ. ԻԱ 33-46, Մարկ. ԺԲ 1-12, Դուկ. Ի 9-19)

Մեր հյուրն է Բյուրավանի Սբ Գրիգոր Լուսավորիչ Եկեղեցու հոգեւոր հովիվ
Տ. Ղազար քհն. ԳԵՏՐՈՍՅԱՆԸ

իր բերանը, ի շրթունքներով է մեծարում Ինձ, բայց սրտով հեռացել ու մեկուսացել է Ինձին» (Եւ. ԻԶ 13): Ժիշտ այդպիսին էր նաեւ առաջին որդու վերաբերմունքը. ա-սաց «այր», բայց չարեց: Մտաշայլ էլ ա-սում է. «Իկնայս որ մեռած է մարմինն ա-նակցի ողորմ, այլսես էլ մեռած է հավանա-նաւն գործերի» (Բակ. Բ 26): Ժիշտ հակա-նակ է երկրորդ որդու պարագայում. սա առաց՝ «ո՛չ», հակառակակնց իորը, աշ-տորից պատահական էլ լինէր, բարկութեւն զգոցեց, բայց հետո զոչաց ու զնաց իոր պատվոքը կատարեց:

Ընդհանուրապէս Ֆիսուսը հաճախ էր ա-ռակներով հասկացնում Ֆին Ուխտի անկու-մը և Նոր Ուխտի հաստատումը. այն է՝ Իրենաների՝ որպէս Մատնո ընտրւալ ժողովր-դի ողորմութեւն, և Կեցանութեւն՝ երկնից արքայության մեջ ընդունակ լինելու գա-ղութարք: Մյս առակով էլ երկու եղբայրնե-րը ներկայացնում են իրեն և Կեցանու ազ-գորին: Չէ՞ որ Աստված ընտրել էր Աբրահա-մի սերնդին, Մովսէսով և մյուս մարգարե-ներով Իր սուրբ կամքն էր հայտնել, Իր Ուխտն էր հաստատել, և արանք «այր» էին

ներկայում: Եվ դա անում է՝ կեղծավոր փա-րիսեցիներին ու դպիրներին հանդիմանելու համար: Ինչո՞ւ. որովհետեւ Հովհաննէսն էր ծառան էր, Իր աջնեցի եղբուն էր, «աւա-պատում կանկողի ծային էր», մարգարե-թունների իրականացումն էր, և աւա-ր-րենց այցի առաջ մարգարեությունն իրա-կանացավ, բայց իրենց այդպէս էլ չիսկա-տացին ու ընդունեցին: Իսկ մարգարե-ներ, մեղավորներ, շնացողներ, Աստծոն «ո՛չ» ասողներ, լսելով Հովհաննէս Մկրտչի քարոզը, ապաշխարեցին ու կատարեցին Աստծու կամքը:

- Նո՛ւ անա անմիջապէս հաշտողում է: «Չար մշակների առակը». «Լսեցե՛ք մի այլ առակ. մի տանուտեր կար...» (տե՛ս Մատթ. ԻԱ 33-39): Կարելի է ասել, որ այստեղ նույն գաղափարն է արծարծում՝ առակը, խառնված գույներով:

- Ոչ միայն գույներն են խառնված, այ-նեւ ասեղիքն է ավելի ամրոցեղական, ավա-րտուեւ: «Չար մշակների առակը», կարելի է ասել, ամբողջ փրկարարության համատե-րակացումն է: «Մի տանուտեր կար, մի այգի ուներ և այն ցանկացաւորեց ու կր-մեջ հնան փրկեց և աշտարակ շինեց, ու այն այլ մարդն տվեց մշակների և զնաց հեռու երկիր: Հասկանալի է՝ «այգին» այ-լաբանորեն Իորայնէն է, «տանուտերը» Աստված, որ Իրենաներին եզգիտակապ գե-րութեցնելու հանցեւ և Ավետայք երկրում բերակեցնեց: Եվ նրանց տվեց Օրենք ու մարգարեություններ: Ուրեմն՝ այս ազգը իրենց այգի, Աստծոն էր պատկերակը, և այգու մշակներն օրհնագետներն ու փառի-սեցիներն էին, որ Լստեցին Մովսէսի պրո-ֆիլ՝ որպէս Աստծու անդատասին ծառա-նք: Մովսէսը Օրենքի պահապանակնեցը, սակայն, անարժան գտնեցին, քանի որ Տիրոջ վայել քառի գործերի պատուը չունե-ցին: Եվ ահա. «Երբ պտղի մասնակցեւն տե-ղան, Իր ծառաներին ուղարկեց այն մշակներն մոտ, որպէսզի բերեցին Իր քա-ժինն ասնէն:

Շարունակություն է՝ 7

ԱՎԱՆԸ ԲԱԿՈՒՆԸ

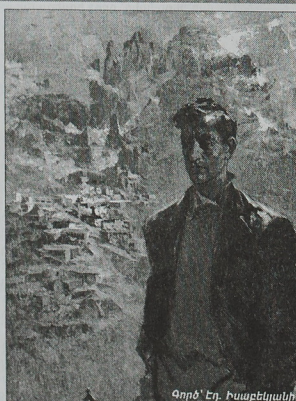
(1899-1937)

Սկիզբ է՝ 4

Յեղ չեւ նկատում Բակունցի ստեղ-ծագործական ճանապարհը: Որպէս ազ-գային ղեկը ու դիմազին ունեցող զորո՝ «Մթնանք» ժողովրդածուի տպագրություն-ից հետո և հասկացավ 1930-ական թթ. իր գրական հավասարակշռության կողմից, ինչպես ինքն է գրում, զգալաբարում է «մահաւոյ քողոք մեղքերի տե՛ր»: Մյս պայ-մաններում Բակունցի դեմ ուղղվում են քաղաքական ծախսագույն մեղադրանք-ներ, և 1936 թ. օգոստոսի 9-ին շատ այլ և՛ գրականիցներն հետ ձերբակալվում է ու կալանաւորվում Երեւանի բանտում: Մե-ղադրանքներում էր, ինչ որ բոլորիկը՝ «հակահեղափոխական, հակախորհրդա-կին, անարհեստական, ազգայնամուտական գործունեություն»: Բանտի խիստ կանոն-կանաւոր պայմաններում 11 ամիս շա-ռուկակ Բակունցը ենթարկել է ամեն տեսակի ստորագույն կրկնում, անընդե-րացաբար քննարկումներին, ամենաբաժան կտրուկներին, առեւտրամետներ: 11 ամիս ա-նցում ևս, որպէս արտադրող էր ապագու-ցել Իր անմեղաբարեւ, անասանակ ներք-վածությունը հայրենիքին: Բայց ծախվել էին հայրենիքի ստեղծը, բոլոր կրակը, ու-րոնք Բակունցը զարգացել «Դիմումներ» էր գրում: Հուլիս էլ են անխորտ բոլոր գրու-թյունները դուռնց միջից հանում և մեծ տառապալի կերպով: Միս 1936 թ. հոկտեմբերի 6-ի «Դիմումից» մի քանի

տող. «Ծաւր է, շա՛տ ծանր... Փաստը մտում է անընթացեւ ևս մեկուսացվա-ծն: Մյստեղից սկսվում է ամբողջ տառեղի գիտակցումը, միկրոն անգամ բանտաւո-ման փաստի վերաբերումը: Օտարված եմ հանրությունից, ամբողջ սովել է գցում նաեւ արված լավի վրա, սովելում եմ մա-սին եղած ինչոքություններ: Մտածում եմ մեկ ծամ, երկու, երեք, մեկ օր, երկու օր, մտածում եմ իմիպրասկուն աստիճանի, միկնէ ինչոքություններ փոկ է գալիս, եւ չգիտե՛ս՝ զի՜նէ՛ր է, թե՛ ցերեկ, միայն պարզ գիտակցում եմ, որ կանցը մնաց փակ դրան ետեւում: Մտեղքը հեռու են գնում, իսկ ի՛նչ կինի հարցնում եմ, ասի կերե-ջաւս հեռաբանությունը, ի՛նչ է սպա-սկում հետո... Երբ ես հարցնում եմ, թե՛ ի՛նչ է լինելու հետո՝ հուսահատվում եմ, գի-տակցություն մթազնում և, ջղաճճա-թյունները խեղդում են կոկորդոս, ո՛ր, ինչ-պէ՛ս դա ձեռք բացատրում է: Մյ, երբ մարդ խելդրվում է՝ և՛ է՛ր շնչաեղծ է լինում, է՛ր թաղորում, հոյսի հին մեկնեւ ևս նաեւ մահվան հոտ է առնում...:

Սիւսոց միշտ տառաջնորդն շաղա-փում է Ֆիգիւրական ցավի աստիճանի հասնող ինքնուրու խոցի, ի՛նչ է լինելու Ինձ: Արդո՛րք ինձ հնարավորություն կտրի գործով, այսինքն՝ գրական աշխա-տանքով ապացուցել, որ ես գրականու-թյուն թշնամի չեմ: Գոյութան միակ նպա-տակը մտում է գրականությունը... Ինձ

Գործ էր. հայրենիքին

գրելու և կարգալու հնարավորություն ու-նեց, ինձ գիրք ու մատիւր տեւեւ...»: Մյս նամակը շարադրեցին Բակունցը հին կարծում էր, որ իրեն ոչ թե կենդանա-հաշտ, այլ կաքտուն, և այդ հոյսով խեղ-րում էր, որ իրեն ոչ թե տարություն տա-րագրել, այլ՝ շայտասանի հետաքրիւմ ու շը-ջան, որ ևս կարողանա լսել ժողովրդի «կենդանի խոսքը»: և աշխատեւ, այսինք-ն գրել: Հոգեկան այս տարակի մարտամու-նե-րը տեսնող կայր: Ընդհանուրապէս՝ նրա հանդեպ պատիժներն ավելի են խառա-ց-

նում: Կազմվում է մեղադրական եզ-րակացությունը, ընդունվում ԽՍՀՄ գերագույն դատարանի զինվորական հանձնաժողովի որոշումը, և 1937 թ. հուլիսի 7-ի կարճատեւ հարցաքննա-թյունից հետո Բակունցը դատա-պարտվում է պատմի առանկեղազով՝ չափի՝ գնդակահարություն: Եղբին խոստում, ինչպես է «Դի-մում» մեջ, Բակունցը խնդրում էր Խաւրապարտության տալ ազնիւ աշ-խատանքով քաշել Իր «հանցանքնե-րը», եթե, իրարեւ, այդպիսիք կան: Բայց զորո դրսերը փակվում էր ան-աշէն: Միավորը ծախ ու սրտակեցիկ կե-րպից հետո, որի ընթացքում Խա-րապար էր, որ իրեն պայաւորը ճակա-տարացի մարդ ինչպէսզն ինքնուրու, Բա-կունցի անդամակառքության դատաւ-ընտի կատար է ածվում հաջորդ 1937 թ. հուլիսի 8-ին: Ավարտվում է մեծ ու լուսավոր կյանքը, մարտն է ժամանակի հայ արժանի ամենաշա-ղկն ևս ստացը: Կյանքի 38 տարին Լոր-նոր լուսաւոր՝ անժամանակ հեռա-նում է ամենապայծառ, «սարկունքի» պէս զինէ՝ գոռը, արժանի նուրբ մեղքե-րով:

Բակունցի անունը Լորից պիտի ինչի՞ 1955 թ. երբ արդարացեցին նրան: Նա իմ ժողովրդի գիրկը պիտի դառնար՝ որպէս կան նախատես ու հայ գերազնա-րան խոսքի հայրենիքական ոգեկոչը:

Շարունակ

Ղազար ԳԱՍՊՐՅԱՆ
Բանասիրական գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

